

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Jána Mihala a JUDr. Jany Serbovej v trestnej veci odsúdeného **J. K. pre pokračovací trestný čin lúpeže spolupáchatel'stvom** podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.) prerokoval na neverejnom zasadnutí 4. marca 2009 v Bratislave sťažnosť krajského prokurátora v Bratislave, ktorú podal proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. októbra 2008, sp. zn. 4T 1/2003, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť krajského prokurátora **s a z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave uznesením zo 7. októbra 2008, sp. zn. 4T 1/2003, podľa § 299 ods. 1 Tr. por. zamietol návrh krajského prokurátora v Bratislave zo 4. mája 2005, sp. zn. 2Kv 709/2000, na zhabanie zlatých predmetov evidovaných pod položkami 1 – 30 na Krajskej prokuratúre v Bratislave, v knihe trestných depozitov pod č. 6/2002, nachádzajúce sa v depozite Krajského súdu Bratislava.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť krajský prokurátor. V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že počas vyšetrovania trestnej činnosti, pre ktorú

už bol J. K. právoplatne odsúdený, pred započatím domovej prehliadky vydala bývalá družka odsúdeného K. – B. B. väčšie množstvo zlatých predmetov. Zástupca poškodenej spoločnosti ako i predavačky zlatníctva S. časť vydaných zlatých predmetov opoznali, ako predmety odcudzené zo zlatníctva, a tie ku ktorým predložili príslušné doklady, im boli ešte v rámci prípravného konania vrátené. Predmety, ktoré neboli pracovníčky zlatníctva schopné identifikovať, boli prevzaté do depozitu krajskej prokuratúry. Podľa krajského prokurátora teda časť zlatých predmetov, ktorých sa týka návrh na zhabanie vecí, zrejme pochádza zo zlatníctva S. (ich identifikácia nebola možná preto, že boli poškodené) a časť predmetov tvoria zlaté veci odovzdané neznámymi vlastníkami do záložne a tie boli vymenené za veci odcudzené. Vlastníci založených zlatých predmetov zrejme nikdy nebudú stotožnení, svedkyňa B. vypovedala, že jej tieto veci nepatria a obžalovaný sa k ich vlastníctvu v priebehu celého konania tiež nevyjadroval. Na časť zlatých predmetov si začal robiť nárok až na verejnom zasadnutí krajského súdu 7. októbra 2008. V prípade vrátenia týchto zlatých predmetov osobe, ktorá ich vydala a zjavne nie je ich vlastníkom, išlo by o neoprávnené obohatenie sa tejto osoby. Krajský prokurátor v Bratislave preto navrhol zrušiť napadnuté uznesenie a uložiť Krajskému súdu v Bratislave, aby vo veci znovu konal a rozhodol, alebo aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol sám a návrhu na zhabanie vecí vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky primárne zistil, že sťažnosť je prípustná, bola podaná osobou oprávnenou a v zákonnej lehote. Podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preto preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie ktoré mu predchádzalo, a tak zistil, že sťažnosť krajského prokurátora nie je dôvodná.

Z obsahu predloženého spisu sťažnostný súd zistil, že o zlatých predmetoch, ktoré boli v prípravnom konaní vydané a nachádzajú sa v depozite krajského súdu, Krajský súd v Bratislave prvýkrát rozhodol rozsudkom z 20. februára 2004, sp. zn. 4T 1/2003, ktorým uznal obžalovaného J. K. za vinného z pokračujúceho trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 Tr. zák. a iné, a okrem nepodmienečného trestu odňatia slobody v trvaní trinásť rokov, mu uložil aj trest prepadnutia vecí, a to zlatých vecí evidovaných v knihe trestných depozitov na Krajskej prokuratúre v Bratislave pod č. 6/2002.

Na podklade odvolania obžalovaného K. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. septembra 2004, sp. zn. 2To 28/2004, vyslovil názor, že neboli splnené zákonné podmienky pre uloženie trestu prepadnutia veci podľa § 55 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pretože vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by vlastníkom predmetných zlatých vecí bol obžalovaný. Uviedol, že v tomto prípade prichádza do úvahy postup podľa § 73 ods. 1 písm. d/ Tr. zák., resp. podľa § 80 a § 81 Tr. por. Zrušil preto prvostupňový rozsudok vo výroku o treste a sám rozhodol tak, že obžalovanému taktiež uložil nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov, avšak neuložil mu trest prepadnutia veci vo vzťahu k zlatým predmetom.

Krajský prokurátor následne podal 11. mája 2005 návrh na zhabanie zlatých vecí, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 20. februára 2007 tak, že podľa § 299 ods. 1 Tr. por., § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. vyslovil zhabanie zlatých vecí, s výnimkou dvoch zlatých reťazí, na ktoré si začala uplatňovať nárok priateľka odsúdeného K. A. V..

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 22. januára 2008, sp. zn. 4 Tost 11/2007, podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zrušil uznesenie krajského súdu a zároveň mu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Krajskému súdu vytkol, že verejné zasadnutie konané 20. februára 2007 sa uskutočnilo v neprítomnosti odsúdeného J. K. bez toho, aby boli splnené podmienky pre takýto postup. Vytkol mu tiež skutočnosť, že pokiaľ krajský súd dospel v konaní o návrhu na zhabanie vecí k právnomu názoru, že vlastníkom vecí, ktoré sa navrhujú zhabať, sú iné osoby ako odsúdený, mal týmto potenciálnym vlastníkom ustanoviť opatrovníka podľa § 300 ods. 1 Tr. por. Najzávažnejším porušením vytýkaným Najvyšším súdom Slovenskej republiky, vedúcim k zrušeniu prvostupňového rozhodnutia však bola skutočnosť, že krajský súd sa dostatočne nevysporiadal s výkladom zákonného pojmu „iný obdobný verejný záujem ako je bezpečnosť ľudí alebo majetku“ v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., hoci práve z tohto zákonného dôvodu rozhodol o zhabaní vecí.

Krajský súd vytýkané procesné nedostatky v novom konaní po zrušení veci napravil a opätovne rozhodol uznesením zo 7. októbra 2008 tak, že podľa § 299 ods. 1 Tr. por. návrh krajského prokurátora na zhabanie zlatých predmetov zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom ostatnom rozhodnutí z 22. januára 2008 vyslovil jednoznačné konštatovanie, že veci ktoré sú predmetom návrhu na zhabanie veci (najmä retiazky, náramky a prstene zo žltého kovu), nezískal obžalovaný trestnými činmi lúpeže, pre ktoré bol J. K. v predmetnom trestnom konaní (vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. Zn. 4 T 1/03) právoplatne odsúdený i keď ide o predmety obdobnej povahy. Veci získané uvedenými trestnými činmi lúpeže spáchanými v klenotníctve S. (skutky v bodoch 1/ a 2/ odsudzujúceho rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2004, č. k. 4T 1/2003 – 3039) boli v konaní poškodeným, spoločnosťou G., identifikované a tejto spoločnosti vrátené. Neexistuje teda žiadna príčinná súvislosť medzi krajským prokurátorom navrhovanými zhabávanými vecami a trestnými činmi, za ktoré bol v predmetnom trestnom konaní J. K. právoplatne odsúdený.

Právnym následkom aplikácie inštitútu zhabania veci je pozbavenie vlastníckeho práva k veci (vlastníkom zhabanej veci sa v zmysle § 83 ods. 2 Tr. zák. stáva štát), ktorým je postihnutá osoba, na ktorú sa vzťahuje, ústavne zakotvená zásada prezumpcie nevinu a ktorá má súčasne ústavne zaručené právo vlastniť majetok.

Samotným poukazom na osobu odsúdeného a charakter trestnej činnosti, pre ktorú bol odsúdený, nemožno konštatovať, že predmetné zlaté veci nadobudol trestnou činnosťou, nakoľko takéto tvrdenie by bolo prezumpciou viny, a teda popretím ústavne (a v nadväznosti na Ústavu Slovenskej republiky aj Trestným poriadkom) zakotvenej zásady prezumpcie nevinu, nakoľko J. K. nebol právoplatne odsúdený za lúpež, krádež, prípadne iný trestný čin, ktorým by uvedené zlaté veci získal.

Nakoľko predmetné veci (šperky) boli vydané na účely trestného konania ako veci patriace odsúdenému J. K. a vykonanými dôkazmi nebolo preukázané, že by tieto odsúdený získal trestnými činmi, pre ktoré bol právoplatne odsúdený, právnou otázkou, ktorú je

nevyhnutné v konaní o zhabaní vecí riešiť, či je, alebo nie je vo verejnom záujme, aby bol odsúdený vlastníkom predmetných vecí. Súčasne je potrebné konštatovať, že iné z taxatívnych dôvodov zhabania vecí uvedených v § 83 ods. 1 písm. a/ až písm. d/ Tr. zák. neprichádzajú v posudzovanom prípade do úvahy.

Pojem „iný obdobný verejný záujem“ v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. je nevyhnutné vykladať z pohľadu Ústavy Slovenskej republiky, Trestného poriadku a Trestného zákona.

a/ Ústava Slovenskej republiky zakotvuje právo vlastníť majetok a zásadu prezumpcie neviny.

b/ Trestný poriadok upravuje osobitný postup, ako nakladať s vecami zaistenými v trestnom konaní, ak je tu pravdepodobnosť, že ich obvinený získal trestným činom (§ 98 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Ak by pravdepodobnosť nadobudnutia veci trestným činom mala byť dôvodom na zhabanie veci, uvedené zákonné ustanovenia by nemali žiadny význam, boli by zbytočné. Z toho vyplýva, že ak Trestný poriadok upravuje osobitný postup, ako nakladať s vecami zaistenými v trestnom konaní, ohľadne ktorých existuje pochybnosť (pravdepodobnosť), že ide o veci získané trestným činom (v rámci ustanovení o vrátení veci), tieto veci nemožno zhabať.

c/ inštitútom zhabania veci nemožno nahrádzať, a tým obchádzať samostatné trestné stíhanie. Podozrenie zo spáchania trestného činu totiž môže odôvodňovať začatie nového trestného stíhania orgánmi činnými v trestnom konaní za podmienok ustanovených Trestným poriadkom. Možno súhlasiť s názorom, že je vo všeobecnom záujme, aby nikto nemohol získavať výhody páchaním trestnej činnosti, avšak chrániť tento všeobecný záujem je nevyhnutné spôsobom ustanoveným zákonom. Inštitút zhabania veci preto treba považovať za krajný prostriedok na zabezpečenie verejného záujmu, keď jeho zabezpečenie nemožno dosiahnuť iným zákonným postupom.

d/ verejný záujem v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. má byť obdobným verejnému záujmu na bezpečnosti ľudí a majetku. Samotnú držbu vecí (šperkov), ktoré možno vlastníť bez zákonných obmedzení, nemožno považovať za spoločensky nebezpečnú – bezpečnosť ľudí alebo majetku, ani ich práva ničím neohrozuje.

Uvažujúc v uvedených intenciách možno konštatovať, že samotná pochybnosť o tom, či veci obvineného boli nadobudnuté v súlade so zákonom, nie je „iným obdobným záujmom“ v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák.

Okolnosti prípadu a charakter trestnej činnosti odsúdeného J. K. skutočne vzbudzujú pochybnosť o legálnom nadobudnutí uvedených vecí. Pre takýto prípad však Trestný poriadok upravuje osobitný postup v ustanoveniach § 98 ods. 1, ods. 2.

Konanie o zhabaní vecí a konanie o vrátení vecí (podľa § 97 a 98 Tr. por.) sú dva samostatné procesné postupy upravené Trestným poriadkom.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia, Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave za zákonné a správne, a preto rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 4. marca 2009

JUDr. Milan L i p o v s k ý, v. r.

predseda senátu

Vypracovala: JUDr. Jana Serbová

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová